

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 51

гр. Бургас, 03.02.2023 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в закрито заседание на деветнадесети януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Събина Н. Христова Диамандиева

Членове: Кирил Гр. Стоянов

Калина Ст. Пенева

като разгледа докладваното от Кирил Гр. Стоянов Въззивно частно гражданско дело № 20232000500027 по описа за 2023 година

и за да се произнесе взе в предвид следното:

Делото е образувано по частната жалба на Д. Й. Д., ЕГН ***** – ищец по гр.д. № 200/2021г. а ОС – Ямбол против Определение № 431 от 26.07.2022г., постановено от окръжен съд – Ямбол, с което е върната исковата молба на Д. Д. против К. С. К. за осъждането му да заплати сумата от 155 000 лв., с която ответникът се е обогатил неоснователно ведно със законната лихва и е прекратено производството по делото. Обжалвания съдебен акт се оспорва като незаконосъобразно и необосновано. Според жалбоподателя в исковата си претенция по чл.59 ал.1 от ЗЗД той е изложил фактическия състав по хипотезата на тази разпоредба – 1. – Обогащаването на ответника К. за сметка на ищеца; 2. – Обедняване на ищеца; 3. - Липса на основание за обогатяване на ответника; 4. – Липса на други правни възможности на ищеца да се защити в качеството си на обеднял. В случая е налице задължение на ответника след изпълнението на неформално споразумение между страните /устен договор/, което е подробно описано в ИМ, а именно – да предостави на ответника договорения по споразумението им апартамент на две нива и таванско помещение заедно с прилежащите общи части от сградата. Оспорва се приетото от съда, че претенцията на ищеца представлява по съществото си обезщетение за неизпълнен договор. Вместо да изпълни задължението си да прехвърли апартамента на ищеца, ответникът го е продал на трето лице като е постигнал устна договорка с ищеца, че неоснователно се обогатява за негова сметка и поради това се съгласява да предаде сумата от 155 000 лв. на ищеца след продажбата, но не изпълнява това свое обещание. Оспорва се приетото от съда, че между страните е налице споразумение за сумата от 155 000 лв. и че тя се претендира на основание неоснователно обогатяване, като в случая е налице противоречие между изложените обстоятелства и петитума

на иска. Според жалбоподателя е налице противоречие между становищата на ЯОС. Сочи се, че неоснователното обогатяване не се основава на правото на строеж като престация по неформалния договор за процесните услуги, а на изградения строителен обект със средства на ищеца, на когото е следвало да бъде прехвърлен апартамент. Сочи се, че Д. Д. няма друга правна възможност да се защити освен иска по чл.59 ал.1 от ЗЗД. По устното споразумение – неформален договор ответникът предоставя на ищеца само правото на строеж на процесния апартамент, който ищеца построява сам със свои средства. Ищецът не е обеднял с това право на строеж, което има право да получи по устния договор, а със стойността на построенния от него апартамент, който не е получил. Сочи се, че и предмета на иска в процесния случай е – налице ли е фактическият състав на чл.59 ал.1 от ЗЗД, който ищецът следва да докаже и това се решава с крайния съдебен акт. Поради това връщането на исковата молба се явява незаконосъобразно – в този смисъл се цитира практика на ВКС – Решение №114/08.05.2015 на ВКС, Трето г.о. по гр.д. № 6113/2014г. - погрешното определяне на правното основание на иска по чл.59 от ЗЗД не прави иска недопустим. Наред с това се сочи, че самият ответник оспорва наличието на устно споразумение за извършените строителни дейности, но не оспорва, че процесният апартамент е построен със средства на ищеца. Моли се за отмяна на обжалваното определение на ЯОС и връщане на делото за продължаване на процесуалните действия по иска с основание чл.59 ал.1 от ЗЗД.

В законоустановения срок по делото е постъпил отговор на частната жалба от К. С. К.. Жалбата се оспорва като неоснователна и се претендира потвърждаването на обжалвания съдебния акт. Твърденията на ищеца се окачествяват като взаимноизключващи се и недоказани. Страната – ответник по спора твърди, че няма никакво неформално споразумение между страните по делото и ищеца не може да се счита за доставчик на услуги. На първо място – излагат се съображения, съобразно които се обосновава тезата, че ЗДПУ /Закона за дейностите по предоставяне на услуги/ е неприложим по смисъла на чл.2 ал.1 от този закон. Страната заявява, че поддържа възраженията си по ОИМ относно недопустимостта на иска по чл.59 от ЗЗД. С оглед твърденията за наличие на споразумение те имат възможност да защитят правата си с други иски претенции, а иска по чл.59 от ЗЗД се явява недопустим. В случая допустимостта на този иск предполага ищеците да установят правото си на собственост, а в тази насока дори и не се навеждат твърдения, доказателствата сочат точно обратното. Допълва се, че ако претенцията се предяви като обезщетение по договор или като обезщетение за водене на чужда работа без пълномощие се прави възражение за погасяване на претенцията по давност: сградата е въведена в експлоатация през 2011г., от която дата започва да тече сроковете по общата 5г. погасителна давност по ЗЗД – респ. – тя е изтекла през 2016г., а иска е предявен през 2021г.: - т.е. – всички иски по основание чл.60-61 от ЗЗД и ли чл.79 от ЗЗД са погасени по давност. А претенцията по чл.59 от ЗЗД се явява недопустима и

неоснователна. Противоречията в ИМ между обстоятелствената част и петитума според ответната страна не са преодолені въпреки указанията на съда и дадените възможности за това. Моли се за потвърждаване на обжалваното определение за връщане на ИМ в тази и част и прекратяване производството по делото по нея. Моли се за осъждане на ищите да заплатят направените от страната разноски в производството по частната жалба. Прилага се списък на разноските.

След преценка на доказателствата по делото съдът приема за установено следното:

Производството по гр.д.№200/2021г. на ЯОС е било образувано по исковата молба на Д. Д. и Н. Д., съпрузи и двамата от гр.Я., входирана в ЯОС на 16.07.2021г. против К. К., също от гр.Я., с която са предявени обективно съединени иски – по чл.59 ал.1 от ЗЗД и чл.79 от ЗС. Ищите са посочили, че с ответника са се договорили в собствения му поземлен имот да извършат строителството по стопански начин на триетажна жилищна сграда и магазини, за която той има проект и разрешение. В замяна на това ответникът е следвало да учреди на ищите право на строеж за изграждане и придобиване на един апартамент на две нива, таванското помещение над него, ателие и гараж като тези обекти ищите е следвало да изградят със свои средства и материали. През 2009г сградата е била завършена на груб строеж, а през 2011г. – е било получено и разрешение за ползването и. Още след изграждането в груб строеж ищите сочат, че са влезли в имотите си. Същите сочат, че са вложили 197 587.56 лв. собствени средства за изграждане на обещаните им обекти и припадащите им се общи части. Ищите са поискали от ответника да им прехвърли собствеността върху обектите, но последният отказал. Сигнало се дотам, че са сключили фиктивен договор за наем за да открие ищеца партиди за ел.енергия и вода на свое име, като наемна цена по договора не е бил плащан. В края на февруари 2021г. е била постигната договореност между страните – апартаментът да бъде прехвърлен на дъщерята на ищите – Ж. Г. и съпруга с уговорката сумата от 155 000 лв. – продажна цена да бъде преведена от продавача на ищите които са го построили със собствени средства.

В продължение на 5 месеца ответникът отказва да изпълни това си задължение. Също така отказва да прехвърли собствеността на ателието и гаража, които реално се ползват от ищите. Поради това ищите са предявили против ответника иск по чл.59 ал.1 от ЗЗД – като претендират ответника да бъде осъден да им заплати сумата от 155 000 лв., с която ответникът се е обогатил за негова сметка ведно със законната лихва от предявяване на иска, както и на основание чл.79 ал.1 от ЗС – да признае правото на собственост на ищите по отношение на процесните ателие и гараж.

С разпореждане № 74 от 09.03.2022г. съдът е дал указания за отстраняване нередовности в исковата молба – съобразно фактическите си твърдения да уточни искането си – дали претендира сумата като обезщетение

за неизпълнен договор – като водене на чужда работа без пълномощие или като обезщетение за неоснователно обогатяване, тъй като в ИМ са наведени твърдения за наличие на договорни отношения между страните както и договор за покупко-продажба на процесния апартамент, а в петитума се претендира сумата като обезщетение за неоснователно обогатяване на ответника за сметка на ищеца.

С молба от 28.05.2022г. ищците чрез процесуалния си представител са изпълнили указанията на съда. В същата са посочили, че през 2007г. между страните е било постигнато неформално споразумение – договор за услуга по смисъла на чл.2 ал.1 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги. Излага се становище по доктрината относно договора за услуга – че е договор на облигационното право, като по този договор ищецът Д. е вложил при изпълнението на този комплекс /пакет/ от услуги – труд, време, знания и умения за постигане на резултата – построяването на сградата до приемане на Акт обр.16 и разрешението за ползване.

Насрещната престация – в полза на ищеца представлява отстъпеното право на строеж /ОПС/ той да си изгради за своя сметка апартамент №2, ателие и гараж /визирани в ИМ/. В случая договореността е различна от воденото на чужда работа без пълномощие, тъй като гесторът извършва работата в чужд интерес, знае и иска това като той не е натоварен за тази работа, а същевременно има право на разноски – при това – в парично изражение. В процесния случай ищецът е натоварен и упълномощен от ответника К. за извършване на работата, като е договорена и престацията – ОПС за изграждане на обекти за ищеца в сградата, което макар и да не е учредено по надлежния ред е реализирано.

Ищците твърдят, че с ответника са страни по сключен договор – неформален за услуги, по който имат насрещни права и задължения. На следващо място продажбата на апартамента поставя ищците в обективна невъзможност да придобият собствеността върху него. Неформалния договор не може да бъде квалифициран като предварителен. По този начин ответникът К. се е обогатил за сметка на ищците при фактическия състав на чл.59 ал.1 от ЗЗД. Поради това се поддържа претенцията по чл.59 ал.1 от ЗЗД за присъждане на обезщетение поради неоснователно обогатяване, тъй като обедняването на ищците и обогатяването на ответника произтичат от едни и същи обстоятелства.

С определение №431 от 26.07.2022г. съдът е намерил, че с уточнителната молба страната не е отстранила нередовностите по ИМ, тъй като не е ясен източника на правоотношението с всичките му индивидуализиращи белези. Въпреки, че ищеца твърди, че с ответника имат споразумение за сумата от 155 000 лв. я претендира на основание неоснователно обогатяване. В случая е налице противоречие между изложените обстоятелства и петитума на исковата молба. Тъй като ищцовата страна е била уведомена за последиците от неизпълнение указанията – а именно – връщане на исковата молба, то съдът е счел, че с молбата –

уточнение ИМ остава също толкова неясна и противоречива, поради което на основание чл.129 ал.3 от ГПК е постановил връщане на ИМ срещу К. К. за осъждането на ответника да заплати сумата от 155 000 лв., с която се е обогатил неоснователно за сметка на ишците ведно със законната лихва от предявяване на иска – заедно с приложенията към нея, както и прекратяване на производството по делото в частта по тази претенция. Определението е допълнено на основание чл.248 от ГПК като на ответника К. са присъдени направените разноски за адвокат в размер на 5000 лв. по иска, по който ИМ е върната и е прекратено производството по делото.

Частната жалба е допустима – същата е депозирана от надлежна страна в производството пред първоинстанционния съд, имаща правен интерес от обжалване на постановения съдебен акт, спазен е срока за обжалване /връчено съобщение на 23.09.2022г. на процесуалния представител като жалбата е внесена в съда на 29.09.2022г. – в законоустановения срок/, спазени са и останалите специални изисквания на закона - внесена дъжимата държавна такса.

По основателността на жалбата съдът съобрази следното:

След констатиране несъответствие между обстоятелствената част на исковата молба и петитума на същата първоинстанционният съд е счел, че въпреки указанията същите не са изпълнени и на основание чл.129 ал.3 от ГПК е постановил връщане на ИМ и прекратяване на съдебното производство в частта по делото по тази искова претенция. Безспорно е, че страните нямат сключен писмен договор помежду си досежно договорените отношения.

В уточнителната си молба ищцовата страна сочи, че квалифицира съществуващото правоотношение с ответника като по договор за услуга като извлича правната му характеристика от доктрината – двустранен, възмезден, комутативен, консенсуален, с еднократно или продължително действие и неформален със страни – възложител и изпълнител. Нормативният акт, на който се позовава досежно т.нар. „Договор за услуга“ - Закон за дейностите по предоставяне на услуги /2010г./ урежда общите правила за упражняването на свободата на установяване на доставчиците на услуги и свободното движение на услуги при запазване на високото им качество. Този закон не урежда регламентация на т.нар. „договор за услуга“, а само сочи, че по смисъла на този закон "услуга" е всяка стопанска дейност, извършвана срещу възнаграждение или за собствена сметка от доставчик на услуги. „Доставчик" е всяко физическо лице, гражданин на държава членка, или юридическо лице по смисъла на чл.54 от Договора за функционирането на Европейския съюз и установено в държава членка, което предоставя услуга.

Независимо от наименованието на договора между страните по делото – ищец и ответник, отношенията между тях са облигационни – по двустранен договор, по който всяка една от страните има права и задължения. След неизпълнение на поето от ответника задължение по учредяване право на строеж в полза на ищеца за изграждане на процесния апартамент № 2 и другите обекти, които е следвало да получи в собственост ищеца е

последвало предоговаряне, тъй като ищецът въпреки че е осъществил изграждането на сградата в т.ч. и предвидените за него обекти в нея на практика няма никакви вещни права върху тях. По силата на предоговарянето ответникът се е задължил да прехвърли собствеността върху тези обекти в полза на ищеца. Следва ново неизпълнение на поетото задължение от страна на ответника и според текста на ИМ – поето ново задължение от страна на ответника – след извършената продажба на процесния апартамент №2 да прехвърли сумата от 155 000 лв. по сметка на ищеца – тъй като този апартамент е построен със средства на ищеца. Последвало е ново неизпълнение на това поето задължение от страна на ответника. Поради тази причина ищецът преценява, че ответникът се е обогатил за негова сметка и претендира осъждането му на основание чл.59 ал.1 от ЗЗД.

В уточнителната молба ищцовата страна отново акцентира, че ищецът Д. Д. и ответникът К. К. са страни по сключен между тях неформален договор за услуги, чиито взаимни права и задължения са посочени – като ищецът е имал право да получи ОПС за изграждане на отредените му в сградата обекти – апартамент, таванско помещение, ателие и гараж, но както посочва отново – то не е учредено по надлежния ред, но е реализирано. Продажбата на процесния апартамент №2 от страна на ответника прави невъзможно придобиването собствеността от ищите. Според тях – ответникът се е обогатил неоснователно за тяхна сметка с извършената продажба, тъй като неформалния договор не може да послужи като предварителен договор.

В частната си жалба ищецът сочи, че не може да се защити по друг начин, тъй като по неформалния договор има право да получи само правото на строеж на процесния апартамент № 2, а обедняването му не е само с цената на правото на строеж, а със стойността на самия построен апартамент. Акцентира в жалбата се, че неоснователното обогатяване не се основава на правото на строеж като престация по неформалния договор, която не е получил, а на изградения апартамент № 2, който е построил със собствени средства и е очаквал да му бъде прехвърлено правото на собственост върху този апартамент от страна на ответника. Също така в жалбата си излага оплакването си, че ответникът К. не е изпълнил обещанието си да му прехвърли апартамента, а го е продал на трето лице като отново в устна договорка поради неоснователното си обогатяване за сметка на ищеца изразява съгласието си да предаде сумата от 155 000 лв. на ищеца като се сочи, че отново поетото задължение не е било изпълнено.

От развитието на правоотношението между страните може да се направи извода, че се касае за договорни отношения между тях, независимо от наименованието на същия. По силата на този договор ищецът срещу поетото задължение да осъществи изграждането на жилищната сграда в имота на ответника е имал правото да получи отстъпено право на строеж на обектите – апартамент № 2, таванско помещение, ателие и гараж в тази сграда. Налице е било неизпълнение на поетото от ответника задължение за ОПС върху тези обекти и той – ответникът К. е станал едноличен собственик

на цялата сграда. Последвало е ново предоговаряне с поемане на ново задължение при наличието на завършената сграда – собственост на ответника – да прехвърли правото на собственост върху съответните обекти, построени от ищеца със собствени средства на ищеца. Последвало е ново изпълнение и ново предоговаряне поради продажбата на процесния апартамент на трето лице като ответникът поема задължението за прехвърляне по сметка на ищеца на сумата от 155 000 лв. Т.е. – касае се за един и същи договор, при който поради изпълнение от страна на ответника се е стигало до предоговаряне на неговото задължение и поемане на ново задължение.

Такова задължение е било поето и за заплащането на сумата от 155 000 лв. – видно от съдържанието на първоначалната ИМ. Следователно – се налага извода, че от обстоятелствената част на ИМ и след уточнението и след изложението в частната жалба се касае за поето от ответника задължение за заплащане на сумата от 155 000 лв., което последният както се сочи в ИМ в продължение на 5 месеца не е изпълнил и това е наложило завеждане на иск против него от страна на ищите. Както и първоинстанционният съд е отбелязал в своите актове – петитума за присъждане на сумата от 155 000 лв. като обезщетение за неоснователно обогатяване не съответства на изложените в ИМ обстоятелства. Въпреки указанията – това противоречие не е отстранено. В случая обогатяване на ответника е налице още с построяването на сградата в неговия имот, тогава е настъпило и обедняването на ищеца вследствие на влягането на свои собствени средства в сградата на ответника без да има ОПС на предвидените за него обекти, които по този начин стават собственост на ответника. Ако се приеме момента на приемане на сградата с акт обр.16 и въвеждането и в експлоатация това е станало още през 2011г. В патримониума на ответника още тогава е включено имущество, което според договореностите е следвало при изграждането на съответните обекти да е в имуществената сфера на ищцовата страна, но поради изпълнение на поетото задължение за учредяване на ПС в полза на ищеца се е стигнало до това положение. Това е вследствие на изпълнението на поети договорни задължения от страна на ответника. Според твърденията на ищеца ответникът не отрича правото му да получи това, което му се следва по договор, но неясно защо - изпълнение и при трите договорености /за поети задължения – за ОПС, за прехвърляне собствеността върху апартамента и другите обекти, за превеждане на сумата от 155 000 лв./ не е имало. Безспорно е обаче не е налице несъответствие между обстоятелствената част и петитума на исковата молба, което несъответствие въпреки указанията на съда не е отстранено и законосъобразно и правилно поради това на основание чл.129 ал.3 от ГПК същата е била върната на ищеца като производството по делото в тази му част е било прекратено.

Поради гореизложеното настоящият съдебен състав намира, че частната жалба против определението на Ямболския окръжен съд, с което исковата молба на Д. Д. против К. К. е върната и производството по делото в тази му част е прекратено се явява неоснователна и следва да бъде оставена

без уважение.

С оглед изхода на спора по делото по частната жалба в полза на ответника по жалбата К. К. следва да бъдат присъдени направените по този повод разноски. Съобразно доказателствата по делото - договор за правна услуга от 11.10.2022г. /л.18-19 по делото/ по повод производството по частната жалба против определение №431/26.07.2022г. пред Апелативен съд - Бургас /приложен към отговора на частната жалба ведно с пълномощно/ страната е направила разноски в размер на 3000 лв. за възнаграждение за адвокат по повод производството по частната жалба. Изрично е упоменато, че договореното възнаграждение е за един адвокат, въпреки, че се заплаща на двама адвокати, които упълномощава по делото. В чл.3 /5/ от договора е посочено, че уговорения хонорар се заплаща от клиента /К.К./ в брой при подписване на този договор като страните с подписването му удостоверяват плащане на уговореното възнаграждение в определения размер. Следователно – жалбоподателят Д. Д. следва да бъде осъден да заплати на К. К. сумата от 3000 лв. – заплатени разноски по делото.

По гореизложеното, Апелативен съд – Бургас

ОПРЕДЕЛИ:

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ частната жалба на Д. Й. Д., ЕГН *****, от гр.Я. - ищец по гр.д. № 200/2021г. по описа на ОС - Ямбол против Определение № 431 от 26.07.2022г., постановено от окръжен съд – Ямбол, с което е върната исковата молба на Д. Д. против К. С. К. за осъждането му да заплати сумата от 155 000 лв., с която ответникът се е обогатил неоснователно ведно със законната лихва и е прекратено производството по делото.

ОСЪЖДА Д. Й. Д., ЕГН *****, от гр.Я. да заплати на К. С. К., ЕГН – *****, от гр.Я. сумата от 3 000 /три хиляди/ лева – направено по делото разноски - заплатено адвокатско възнаграждение.

Определението може да се обжалва с частна жалба пред ВКС в едноседмичен срок от уведомяването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____